

Resumé af evalueringsrapport

”Rehabiliteringsprogram til borgere af anden etnisk oprindelse med type 2 diabetes i Sundhedscenter Nørrebro”

Baggrund

Københavns Kommune fik i 2007 tildelt midler fra ”Puljen på 5 mio. kr. til samfinansiering af projekter mellem kommuner og region i 2007” til et et-årigt projekt på Sundhedscenter Nørrebro. Formålet med projektet var at udvikle og målrette centrets rehabiliteringstilbud til borgere med etnisk minoritetsbaggrund med type 2 diabetes.

Sundhedscenter Nørrebro dækker Nørrebro og Bispebjerg, hvor 21 % af befolkningen på ca. 118.000 har anden etnisk baggrund end dansk. Nogle af de største grupper er borgere af pakistansk og tyrkisk oprindelse. Indvandrere fra Tyrkiet og Pakistan har væsentlig højere forekomst af type 2 diabetes end etniske danskere. Dette skyldes både genetiske, kulturelle og sociale årsager, som til sammen bevirker, at der er god grund til at sætte ekstra fokus på diabetesrehabilitering i forhold til denne målgruppe. Andre etniske minoritetsgrupper vil dog også have gavn af en særlig målrettet indsats.

Organisering

Københavns Kommune søgte midlerne i samarbejde med Bispebjerg Hospital, Endokrinologisk, gastroenterologisk Klinik I. Der har været nedsat en følgegruppe til projektet bestående af repræsentanter fra klinikken, Sundhedscenter Nørrebro og Centralforvaltningen. Denne gruppe har fulgt projektet, som er gennemført af en sundhedskonsulent ansat i projektet på Sundhedscenter Nørrebro.

Økonomi

Det samlede budget for projektet er på 735.000 kr. hvoraf halvdelen er finansieret af puljen, mens kommunen har finansieret den anden halvdel.

Resultater og erfaringer

Projektet var opdelt i fire forskellige indsatser:

1. Oplysningstiltag og informationsmateriale
2. Kompetenceudvikling af medarbejderne
3. Tilpasning af undervisningsforløb til målgruppen
4. Erfaringsudveksling med andre sundhedscentre

Nedenfor vil de fire indsatser, og erfaringerne herfra kort blive beskrevet.

1. Oplysningstiltag og informationsmateriale

Mundtlig formidling og dialog

Formålet med denne indsats har været at øge kendskabet til Sundhedscenter Nørrebro og dets tilbud blandt borgere med etnisk minoritetsbaggrund på Nørrebro og Bispebjerg. Udgangspunktet var, at der skal andre kommunikationsmetoder og kanaler til, end sundhedscentret normalt benytter, for at

fremme kendskabet til det blandt etniske minoriteter.

Der er blevet holdt dialogmøder med introduktion til emner som hvad er type 2 diabetes, sund kost, træning, kend dit blodsukker og blodtryk etc. Sundhedscentret kører desuden løbende en foredragsrække målrettet borgere af anden etnisk oprindelse, hvor forskellige emner såsom, rygning, kost etc. tages op, iværksat af centrets sundhedsformidlere.

I forbindelse med arrangementerne har sundhedscentret aktivt opsøgt bl.a. foreninger og sprogskole i nærområdet, og på den måde inviteret borgere med etnisk minoritetsbaggrund samt betydningsfulde personer i deres miljø til centrets begivenheder. Erfaringen er, at det opsøgende arbejde med personlige kontakter og brug af mund-til-mund- metoden resulterer i mange henvendelser og besøg i sundhedscentret, herunder også borgere som starter et decideret rehabiliteringsforløb efter at have fået en henvisning fra deres læge.

Skriftlig og visuel formidling

Sundhedscentret har tilrettelagt en skriftlig/visuel formidlingsstrategi baseret på den erfaring, at mange i målgruppen kun dårligt eller ikke læser dansk. Derfor er der udarbejdet en meget kortfattet pjece med mange billeder, som desuden er oversat til de mest relevante sprog på Nørrebro. Der blev desuden søgt eksterne midler til udarbejdelse af en DVD om sundhedscentret. DVD'en fortæller om hvorfor livsstilsændringer er vigtige ved kronisk sygdom, og om hvordan sundhedscentrets tilbud kan bidrage til livsstilsændringer.

2. Kompetenceudvikling af medarbejderne

I arbejdet med mennesker med forskellig kulturel baggrund er det vigtigt, at medarbejderne har indsigt i og forståelse for opfattelsen af sygdom og sundhed i forskellige kulturer. Professor Allan Krasnik, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet peger på, at det vigtigste er at gøre en indsats på følgende områder: styrkelse af personalets kulturelle kompetencer og kommunikative færdigheder i forhold til målgruppen samt sikre en multikulturel sammensætning af personalet. Personalet på Sundhedscenter Nørrebro var allerede multikulturelt sammensat før denne indsats, derfor var fokus på kompetenceudvikling.

Kompetenceudviklingen har bestået af workshops for alle medarbejdere og individuel sparring med medarbejderne.

Medarbejderne har fået flere kompetencer i deres arbejde med borgere med anden etnisk baggrund end dansk. De har fået styrket deres viden om forskellige etniske gruppers opfattelse af sygdom og sundhed, målgruppens forskellige kulturelle og religiøse baggrund samt borgerens sociale og økonomiske forhold. Desuden er de blevet i stand til at benytte en større bredde af pædagogiske virkemidler, som er effektive i forhold til at nå målgruppen. Virkemidlerne er desuden nyttige i forhold til mange af sundhedscentrets øvrige borgere, som i kraft af deres sociale baggrund kan have brug for en særlig indsats.

Samtidig har en vigtig lærdom været ikke at blive for fokuseret på kulturel baggrund, men under alle omstændigheder møde det enkelte menneske med åbenhed, respekt og omsorg. Åbenheden har vist sig at være et vigtigt redskab, fordi den åbne og fordomsfrit spørgende tilgang fungerer godt, når man som sundhedsprofessionel møder borgere med anden kulturel baggrund.

3. Tilpasning af undervisningsforløb til målgruppen

Som led i rehabiliteringen gennemføres der et undervisningsforløb forløb, hvor borgerne får viden om deres sygdom, medicin, følgevirkninger, vigtigheden af livsstilsændringer m.m. Det eksisterende undervisningsforløb i type 2 diabetes er blevet justeret og tilpasset målgruppen. Erfaringerne viser, at rent pædagogisk skal undervisningen være meget inddragende, konkret med brug af mange billeder og andet visuelt materiale og der skal være en vekselvirkning mellem teori og praksis, fx madlavning og motion lagt ind mellem mere teoretiske oplæg.

Mange af de pædagogiske ændringer er som nævnt ovenfor også relevante for andre borgere i sundhedscentrets målgruppe, idet mange borgere med etnisk dansk baggrund og lidt eller ingen uddannelse har samme behov.

Indholdsmæssigt er undervisningen blevet justeret så den tager højde for borgernes sygdomsforståelse, madkultur og religiøse baggrund.

4. Erfaringsudveksling med andre sundhedscentre

Sundhedskonsulenten har som en del af sit arbejde haft kontakt med og været på besøg i en række andre sundhedscentre i Danmark med lignende opgaver og målgruppe, bl.a. i Vollsmose og Århus. Erfaringerne herfra er blevet inddraget i projektet.

Stadig udvikling af rehabilitering til borgere med anden etnisk baggrund end dansk

Konklusionen på projektet er, at der til stadighed skal arbejdes med at udvikle og tilpasse rehabiliteringstilbudene til borgere med kronisk sygdom og anden etnisk baggrund end dansk. Projektet har imidlertid skabt et solidt fundament og mange praktiske erfaringer, som det fremtidige arbejde kan hvile på. Der er to hovedspor som udviklingen fremover vil følge:

- Udbygning og vedligeholdelse af netværk og kontakter skabt i etniske foreninger, sprogcentre m.m.
- Løbende udvikling af undervisningsmaterialet samt de øvrige dele af rehabiliteringsforløbet